

Sodobna slovenska poezija



Foto: Janez Bogataj

Borut Gombač

Ti, ki to bereš

1.

Preden se s prsti dotakneš prve besede,
te odrine druga,
tretja ...

Spotikajoče se telo se v nekem trenutku
s podvojeno težo prekucne skozi svoja polodprta usta.

2.

Obrni se k meni.
Poglej me naravnost v oči.
Naj se tvoj pogled zgosti v puščico,
ki v trenutku predre vsa moja telesa
in se kot torpedo,
nabrekel od eksplozivne beline,
zavrtinči skozi morje povezljivih besed.

Odločno me odrini,
prevrni mojo belo postavo v sneg.

Jaz sem povedal svoje,
ti si na vrsti.

3.

Beri počasi,
v ritmu svojih korakov,
z občutkom za dihanje besed.

Ne beri samo s pogledom,
ampak tudi s čelom.

Preudarno obračaj besedo v besedi,
sleci mrežo metafor,
prepusti se razgaljenim nagonom,
drgetavi igri popisanih dlani
in igri zaradi igre same.

Beri s tisoči oči hkrati,
bodi tisočkrat eno.
Iztrgaj notranjosti notranjost.
Razpri intimnosti intimnost
in jo spremeni v globalno metaforo,
tragikomedijo svetovnih razsežnosti.

Beri v istem prostoru,
na sosednjem stolu,
v postelji z bokom ob mojem boku,
šepetaje,
tik pred mojimi radovednimi ušesi,
na smrt radovednimi.

4.

Vzemi me s seboj,
naj bom danes tvoje oko.
Naj vidim svet,
kot ga vidiš ti.

Naj s tvojimi bosimi stopali začutim tla pod nogami,
puhast gozdni mah,
drobtine na parketu,
krpast in vroč asfalt.

Naj se s tvojimi rokami dotaknem kljuke
in odprem vrata sobe,
v katero sicer ne bi mogel vstopiti nikoli.
Naj s pogledom,
ki ga upiraš v jasno junijsko nebo,
vstopim v zračen prostor brez sten in tal
ali pa se s težo stropa na prsih
splazim v svojo čumnato,
ki je komaj kaj večja od tvojega telesa.

Naj čisto od blizu povonjam,
kar vonjaš ti,
ko obračaš seno,
ko dolivaš olje v motor avtomobila,
ko zalivaš potonike ...

Naj s tvojimi neskončno občutljivimi prsti
pomenljivo zdrsnem čez naelektreno klaviaturo,
črno-belo,
pisano,
s tipkami ali brez njih.

Naj mislim tvoje misli,
tiste,
ki jih tudi ti ubogljivo ponavljaš za drugimi,
in one,
ki bodo najbolj moje,

ko jih ne bom mogel,
besedo za besedo,
ponoviti za sabo.

5.

Ko se ponoči po slabo razsvetljeni lokalni cesti voziš proti domu,
vidiš predvsem to,
kar osvetljujejo žarometi tvojega avtomobila.

Če bi se noč prevesila v dan,
bi snop agresivnih avtomobilskih luči zamenjali skriti žarometi tvojih
oči,
ki ne osvetlijo,
ampak izostrijo,
kar je v danem trenutku pač potrebno videti
oziroma vedeti.

V megličasti brezmejnosti neosvetljenega in neizostrenega prostora
je možnost srečanja nezatna.

Priznam,
svet je precej širši,
kot ti ga na vsa usta predstavljam z vnaprej omejenim številom besed,
predvidljivo neulovljivih simbolov
in mimikrije brez enega samega vidnega šiva.

Ni nezatna le možnost srečanja,
ampak že sama trditev o nezatni možnosti srečanja.
Zato namesto pisave izostrim nedoločnost pisne podlage
in s potrpežljivostjo,
ki je daljša od enega samega življenja,
samo zate iz beline izpraskam bele črke.

6.

Skloni se niže,
globlje ...

Z dobro naoljeno prožnostjo iztegni svojo pravkar izmišljeno roko
proti moji pravkar izmišljeni roki,
previdno in obzirno,
da se ne prestrašita druga druge.

Niže,
globlje ...

Naj se konici iztegnjenih prstov najprej čisto na rahlo dotakneta,
potem pa s skrajno občutljivostjo zdrsneto tesno druga ob drugi
iz pradavnine v prihodnost,
tesno in še tisočkrat tesneje,
toda še vedno dovolj fluidno,
da se tanka koža usodno ne razpraska.

Skrbno opazuj,
kako se dlani objemata z vse bolj na gosto prepletajočimi se prsti,
kako se porozni spreminjata v eno.

Če pa te nekega dne s težo pobesnelega planeta
nehote sunkovito povlečem k sebi
in potunkam na svinčeno dno,
vdihni lahnost svojega telesa
in s polnimi pljuči počakaj kakšen trenutek
ali tisočletje.

7.

Namesto jasnega odgovora na svoje zadnje vprašanje
zaslišiš polglasno zborovsko večglasje.

Razumeš ga le deloma.

Nekatere izmed besed morda s pomočjo predvidevanja
in domišljije nekako vendarle dešifriraš,
ostale izhlapijo v neprepoznavnost,
v nepredstavljivo velik oblak,
orjaško senco tam zgoraj nad tabo,
grmečo
in naelektreno.

Prve kapljice dežja prijetno ohladijo pregreto kožo,
naslednje so precej hladnejše,
težje
in boleče ostre.

Sčasoma pa se dež tako zgosti,
da dežnika,
zabodenega v prsi,
sploh ne moreš več izvleči
in odpreti.

8.

Razpihaj te verze.

Gladina je zmeraj višja od sebe.


9.

To so brezbarvne in brezoblične besede,
slepeče žareči žarometi odsotnih robov.
Njihovo helijevo jedro ni nekaj ali nekdo,
ni tukaj in ni nikjer.

Ne poskušaj jih osmisliti,
ker bo tvoje prihodnje telo razpadlo v bele saje.

Ne poskušaj jih čutiti,
občutiti ...
Svoja čustva z lahkotnostjo nedeljskega dopoldneva
porini globoko v žepe.
Zažvižgaj si melodijo brezбриžnega pohajkovanja skozi mesto,
nekam proti rdeče-modri obali v tebi.
Naj v ritmu hoje zaplešejo ulice.

Ne beri teh besed,
ampak globoko senco,
ki jo neusmiljeno ustvarjajo za tvojim hrbtom.



10.

Slišiš ta nočni novembrski veter,
ki ti razpihuje tla pod nogami?

Dolgo padaš proti jutru,
preden lahko pristaneš v svojih črnih obuvalih.

Odhajaš skozi več dimenzij hkrati,
tudi skozi jedko kislino ene od možnih prihodnosti,
ki ti z gležnjev izžge ustrojeno usnje.

Tako dolgo hodiš skozi čevlje,
dokler v nekem trenutku ne prestopiš svojega koraka
in si obuješ bosa stopala.

Teži golega telesa in slečenih besed nista uravnoteženi,
zato se pričneš nagibati zdaj na eno, zdaj na drugo stran.

Metrum si.
Njegov rezki jezik se premika vse hitreje.
Kmalu je tako hiter,
da se od tukaj zdi,
kot da miruje.

Svoje besede nasloniš na tiktakajočo tančico,
zaveso,
zastor,
vrata.

Ko stopiš čez prag,
tvoj glas preglasi šelestenje jesenskega listja.

11.

Čeprav sta višina in obseg trenutka čista iluzija
in ju je objektivno nemogoče izmeriti,
sem vse bolj prepričan,
da sem v tem trenutku umrl.

Morda pa sem mrtev že nekaj minut,
let,
tisočletij ...
Težko rečem,
ker je z mano umrl tudi spomin na mojo smrt.

Zato se seveda ne morem spomniti niti,
kako se je zgodilo,
pa tudi ne,
kaj vse sem sicer počel v življenju.

Tudi tega,
kar sem hotel narediti,
pa nisem,
se ne morem spomniti.

Ne morem se spomniti,
kdo in kakšen sem bil.

Morda sem kljub temu,
da so iz mojih nog poganjale več metrov globoke in žilave korenine,
zlahka preskočil lastno senco.

Morda nisem imel srca
ali pa jih je v meni podivjano bilo tisoč hkrati,
vsako s svojo intenzivnostjo in ritmom.

Morda sploh nisem imel telesa
ali pa moje telo ni imelo mene.

Nemogoče je vedeti,
ker s smrtjo ni izginil le spomin,

ampak tudi kavzalnost,
spekter dioptrij in perspektiv,
moč predvidevanja,
končnost kot konec oziroma začetek neskončnosti
in sploh vsakršna logika.

Morda me sploh nikoli ni bilo
in si zdaj ti
vse to,
kar nisem bil jaz.

12.

Dovoli mi,
da danes jaz preberem tebe.

Vem,
težko bo,
saj v resnici sploh ne poznam črk tvojega pogleda.
Ti nenavadni znaki niso negativni samih sebe.
In niso takšni zaradi prezrcaljenja v očeh.
Z druge strani prosojnega papirja se jih ne da prebrati.

Tudi če sem jih morda nekoč,
tisočletja pred svojim rojstvom,
poznal,
jih danes ne prepoznam več.
Ne prepoznam niti ene same besede,
ne prepoznam,
ker jo vsaka tvoja misel na novo ustvari.

In ne,
ne morem te razumeti,
moj vsakokratni prevod je pomanjkljiv,
nedosleden,
predvsem pa na tej strani pogleda ne pomeni ničesar.

Pa vseeno te berem,
prebiram tvoja telesa nestalnih oblik in postav.
Domišljavo in na glas prebiram stavke brez besed,
besede brez črk,
črke brez zvena.

Z dlanmi si prekrivam ušesa,
da pred teboj skrijem svojo gluhoto,
in prisluškujem tišini tvojih tisočerih glasov.

Morda me prav ta trenutek šepetaje in pomenljivo vabiš k sebi
ali pa do vratu v živem blatu z že povsem hripavim in šibkim glasom
kričiš:

“Na pomoooooč!”